

Boerderijnummer	5.1.090
Erfnaam	erve de Baas/Veldwachter
Oudste vermelding	begin 18 ^e eeuw
Afgebroken	ca 1937

Historie boerderij

Deze boerderij, die vroeger ook wel de Veldwachter genoemd werd, heeft gestaan op de hoek Postweg/de Oplegger (v.h. Borkeldweg). In 1767 was de boerderij eigendom van Jan Jansen Trekop en zijn vrouw Aaltjen Karssenberg. Zij verkochten in dat jaar de helft van de "Veldmansplaatse" aan Adam Baas en Egberdina Rotmans en deze werden de nieuwe bewoners. In die periode werd de boerderij ook wel Adams genoemd. Het bezit aan vee bestond in 1811 uit 2 koeien en 2 vaarsen.

Na de markeverdeling omstreeks 1854 had Gerrit Jan de Baas een bedrijf groot 5,3 ha. Zijn zoon Antonie breidde dit langzaam uit tot 11,6 ha. Later werd weer 2,3 ha verkocht zodat Antonie's zoon Mannes Gerhardus ongeveer 9,3 ha overhield. Nadien bleef de oppervlakte van deze boerderij gelijk. Omstreeks 1932 verhuisde de schoondochter van Mannes Gerhardus, de weduwe de Baas-Rutgers met haar gezin naar het nieuwe de Baas aan wat later de Elsenerveldweg was (tegenwoordig adres: De Stikker 11 in de gemeente Rijssen-Holtén). Rond 1937 werd de oude boerderij de Baas afgebroken.

Bewoners:

► De ca. 1727 overleden Hendrik Jans Leunk/Veldwagter was de eerste bewoner waar gegevens van bekend zijn. Hij was omstreeks 1715 getrouwd met Aeltjen Gerrits (ca. 1698-ca. 1734). Van hen zijn 4 kinderen Veltwagter bekend, waarvan de oudste op zeer jeugdige leeftijd overleed. Zoon Gerrit werd in 1720 geboren, dochter Janna in 1722 en Gerritjen in 1724.

Na het overlijden van echtgenoot Hendrik trouwde Aeltjen in 1728 met Gerrit Peters (overl. ca.1740), zoon van Peter Freriks op Jeurissen in de Holter Beuseberg. Uit dit huwelijk werden 2 dochters geboren. Hendrine in 1730 en Jenneken in 1732.

Omstreeks 1734 overleed Aeltjen Gerrits, waarna Gerrit hertrouwde met Janna Witten (1710-ca. 1749), dochter van Hendrick Witten op 'n Witten, maar geboren in de Dijkerhoek te Holtén. Met haar kreeg Gerrit weer 2 kinderen. Aelbert Veldwagter werd in 1736 geboren en de jong overleden Gerrit in 1741. Omstreeks 1740, nog voor de geboorte van zijn jongste zoon, kwam ook Gerrit Peters/Veldwagter te overlijden.

Op haar beurt ging de weduwe Janna Witten in 1741 hertrouwen en wel met Jan Trekop/Bruggink. Janna en Jan kregen samen 3 kinderen: Janna Veldwagter werd geboren in 1742, Garrit in 1744 en Maria in 1746.

De traditie bleef maar doorgaan want Janna Witten overleed omstreeks 1749 en weduwnaar Jan Trekop/Veldwagter hertrouwde weer. Echtgenote werd in 1750 Aaltjen Karssenberg, dochter van Hendrik Castenbergh in Lochem. Met haar kreeg Jan Trekop/Veldwagter nog weer 9 kinderen. Dit is een typisch voorbeeld van een zogenaamd kettinhuwelijk, waarbij steeds de overblijvende weduwe of weduwnaar ging hertrouwen. Opvallend bij dit huis is dat ook uit elk huwelijk weer kinderen werden geboren. De 9 kinderen van Jan Trekop/Veldwagter en Aaltjen Karssenberg, allen met de naam Veldwagter, waren: Jan (*1751), Hendrick (*1752), de jong overleden Hendrikus (*1753), Hendrikus (*1755), tweelingzuster Aeltjen (*1755), Hendrine (*1758), Maria (*1762), Jenneken (*1765) en Hendrica (*1768).

In 1767 verkochten Jan en Aaltjen de Veldmansplaats voor de helft aan Adam Baas en de andere helft aan Harmen Alberts Trekop en vertrokken van deze boerderij.

► Nieuwe bewoner werd toen de rooms-katholieke Adam Baas, zoon van Johannes de Baas van de Rijssener Borkeld. Hij was in 1767 getrouwd met Egberdina Rotmans, toen afkomstig van de Holter Borkeld maar geboren in Bornebroek. Dit paar kreeg 5 kinderen: Joannes (*1768), Henricus (1771-1830), Antonius (*1773), Anna (*1776) en Gerrit Jan (*1769) die later de opvolger werd.

► Bij de volkstelling van 1795 woonde op de Veldwachter blijkbaar een Jan Veltman met zijn gezin. Dit was waarschijnlijk de familie Jan Oolbekkink. Het kan zijn dat de familie de Baas tijdelijk elders woonde. In elk geval is zeker dat deze familie later weer de bewoners waren op de Veldwachter.

Jan Oolbekkink (*1754), zoon van Willem Derks Eppink op Oolbekkink in dorp Holtén, was in 1783 getrouwd met Jenneken Kerkemeijer (*1758) uit de Look (Holtén). Zij woonden mogelijk van ca. 1785 tot ca. 1798 op de Veldwachter. Het paar kreeg 8 kinderen, waarvan bekend is dat er drie op jonge leeftijd zijn overleden. De anderen waren: Willemina Oolbekkink (*1784, nog geboren op Kerkemeijer), Fenneken Veldman (*1789), Jan Veldman (*1791), Hendrik Oolbekkink (1793-1830) die dienstknecht werd en in Herike is overleden en Jenneken Oolbekkink die werd geboren in 1795.

► Opvolger Gerrit Jan of Gerardus de Baas (1769-1853) trouwde omstreeks 1799 met Antonia Lambers of Pазie (ca. 1775-1811). Zij kregen 4 kinderen: dochter Egberdina (1800-1858) trouwde in 1824 in Wierden met Joannes Tijman, zoon Harmannus (1805-1811) overleed op 6 jarige leeftijd, Anna (1809-1881) trouwde in 1844 met Bernardus Reekers uit Almelo en in 1850 met Gerhardus Leushuis in Vriezenveen en Aleida (*1811) werd slechts 1 dag oud.

Antonia Lambers overleed enkele dagen na haar jongste dochter, waarna Gerrit Jan de Baas in 1812 hertrouwde met Janna Koenderink of Pieperiet (1785-1866) geboren in Hengevelde als dochter van Wilhelmus Coenderink. Uit dit tweede huwelijk van Gerrit Jan werden 6 kinderen geboren. Zoon Jan Willem (1816-1881) overleed ongehuwd, dochter Arendina (1818-1902) trouwde in 1856 met Jannes Boerkamp in Raalte, Hendrika (1821-1867) trouwde in 1853 met de weduwnaar Henricus Joannes Megelink op Klein Molenkolk/Megelink (5.2.360), Janna werd in 1824 geboren (zij overleed in 1884) en Christiaan (1828-1909) trouwde in 1872 met Hendrika Lammers in Raalte. De oudste zoon Antonius (*1813) werd de opvolger.

Bijenhouder Gradus de Baas (*1858) in 1920

met Hermannus Kamphuis in Raalte. Oudste zoon Mannes Gradus Johannes (*1841) werd de opvolger op de Veldwachter.

► Mannes Gradus Johannes de Baas (1841-1910) trouwde in 1880 met Johanna Sueters (1846-1923) geboren in Ambt Delden als dochter van Gerrit Jan Sueters. Zij kregen 4 kinderen. Hun eerste kind Wilhelmina (*1880) werd maar 4 dagen oud. In 1882 werd weer een Wilhelmina geboren. Zij trouwde in 1905 in Wierden met Bernardus Rouweler en is in 1958 overleden. Zoon Gradus Johannes (1884-1952) bleef ongehuwd en jongste zoon Antonius (*1887) werd de opvolger.

► Antonius de Baas (1887-1928) trouwde in 1919 met Aleida Wilhelmina Rutgers (1894-1975) uit Wierden. Zij kregen 4 kinderen: Marinus Gradus Johannes (1920-2000) die ongehuwd bleef; Johanna Maria (1924-2008) die eveneens niet trouwde, Maria Johanna (*1925) en Hendrica Willemina (*1927). Nadat Antonius al in 1928 was overleden verhuisde de weduwe de Baas-Rutgers omstreeks 1933 met haar kinderen en haar zwager Gradus naar hun nieuwgestichte boerderij de Baas aan de Elsenerveldweg (huidig adres De Stikker 11, pand 5.1.145) waarna de oude boerderij de Baas leeg kwam te staan en later werd afgebroken.

Bruidspaar Aleida Wilhelmina Rutgers (*1894) en Antonius de Baas (*1887)

► Antonius de Baas (1813-1888) trouwde in 1840 met Willemina ten Hoeseler (1817-1893) dochter van Hendrikus ten Hoeseler in Rijssen. Het paar kreeg 9 kinderen. Oudste dochter Johanna (1843-1853) werd slechts 10 jaar oud. Gerritdina (1845-1847) overleed al op 1 jarige leeftijd. Gerritdina (1848-1922) trouwde in 1882 met Lambertus Janssen in Rijssen. Hendrikus werd geboren in 1849 en vertrok naar elders. Maria (1852-1924) trouwde in 1875 te Hellendoorn met Jannes Hegeman. Gerrit Jan (1854-1896) trouwde in 1883 met Maria Antonius Banis in Rijssen. Gradus (1858-1931) trouwde in 1897 met Johanna Altena in Holtten, hij kwam later als weduwnaar weer terug op zijn ouderlijk huis. Johanna (*1860) trouwde in 1887